

POROČILA**Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru v študijskem letu 2004/05**Maribor, Koroška cesta 160, <http://www.geografija.com>

V študijskem letu 2004/2005 je študijski proces na Oddelku za geografijo Pedagoške fakultete v Mariboru potekal v skladu z napovedjo pedagoškega dela in po objavljenem urniku. Na oddelku je bilo redno zaposlenih šest visokošolskih učiteljev (trije izredni profesorji in trije docenti) ter dve asistentki. Ponovno se je polno v pedagoški proces vključila dr. Lučka Lorber.

Na univerzitetnem dvopredmetnem pedagoškem programu »Geografija in ...« je bilo vpisanih 410 študentov (v letu 2003/2004 je bilo vpisanih 398 študentov), od teh je bilo 284 študentov vpisanih v 1. do 4. letnik (med njimi 74 študentov na izrednem študiju) in 126 absolventov (med njimi 61 absolventov na izrednem študiju). Analiza vpisa kaže, da se v 1. letnik ponovno vpiše kar četrtnina študentov, medtem ko je v višjih letnikih ponavljanja letnika bistveno manj.

Število študentov na Oddelku za geografijo Pedagoške fakultete v Mariboru v študijskem letu 2004/2005.

	redni študij			izredni študij		
	prvi vpis	ponovni vpis	skupaj	prvi vpis	ponovni vpis	skupaj
1. letnik	57	12	69	25	3	28
2. letnik	52	4	56	12	3	15
3. letnik	35	0	35	12	3	15
4. letnik	48	2	50	16	0	16
absolventi	65	–	65	61	–	61
skupaj	257	18	275	126	9	135

V študijskem letu 2004/2005 je diplomiralo 33 študentov, kar je na nivoju povprečja zadnjih let (od leta 1989 je na sedanjem študijskem programu diplomiralo 379 študentov). Analiza diplomantov kaže, da diplomira zelo malo izrednih študentov. Zadnja leta se namreč na izredni študij vpisujejo skoraj izključno maturanti, ki niso dosegli ustreznega števila točk za vpis na redni študij. To dejstvo se pozna tudi v večinoma skromnem uspehu teh študentov in relativno velikem številu absolventov na izrednem študiju. Posledično v zadnjih letih opažamo manjši interes za vpis v 1. letnik izrednega študija, tako da v tem študijskem letu niso bila zasedena vsa prosta mesta.

Na podiplomski študij geografije je bilo vpisanih 19 študentov; vsi na magistrski študij. Med njimi sta bila 2 študenta prvič vpisana v 1. letnik, 4 prvič v 2. letnik, 10 jih je bilo ponovno vpisanih v 2. letnik, 3 pa so bili absolventi.

Znanstvenoraziskovalno delo članov Oddelka za geografijo je bilo obsežno in pestro. Člani so se vključevali v domače in mednarodne projekte ter bilateralna sodelovanja, udeležili pa so se tudi več mednarodnih in domačih konferenc in seminarjev.

Mednarodni znanstvenoraziskovalni projekti:

- *Interreg III C – Ecoprofit International* (2004–2006), vodilni partner mesto Graz,
- *Comenius 2.1.* (2004–2007),
- *Euregion* (2005–2006),
- *Ceeplus*.

Domači znanstvenoraziskovalni projekti:

- Partnerstvo fakultet in šol (2004–2005),
- Evropske vsebine v izobraževanju učiteljev,
- Slovenija – vodna učna pot Evrope.

Sodelovanje na mednarodnih konferencah in seminarjih:

- *Impacts of EU enlargement*, Bayreuth (Nemčija),
- Vplit turizma na regionalni razvoj, Tuzla (Bosna in Hercegovina),
- *New members – new challenges for the European regional development*, Novy Smokovec (Slovaška),
- *EU legislation – implementation of the nitrate directive and soil pollution*, Graz (Avstrija),
- *Children's identity and citizenship in Europe thematic network*, Krakow (Poljska),
- *Škola bes slabih učenika*, Pula (Hrvaška),
- *Teaching citizenship*, CICE, Ljubljana.

Sodelovanje na domačih konferencah in seminarjih:

- 14. Ilešičevi dnevi, Ljubljana,
- 1. posvetovanje slovenskih geomorfologov, Pohorje,
- 2. didaktični posvet Šola v naravi, Tolmin.

Tudi v študijskem letu 2004/2005 so bili člani oddelka in študenti vključeni v izmenjavo učiteljev in študentov v Sloveniji in tujini. Člani oddelka so imeli vabljen predavanja na geografskih oddelkih ali institutih v Ljubljani, Zagrebu, Grazu in Marburgu, na našem oddelku pa smo gostili vabljen predavatelj iz Zagreba (dr. Stiperski), Olomouca (dr. Ptaček) in Ljubljane (dr. Zupan, dr. Vrhovšek). Na oddelku sta študirala dva študenta iz Češke (v okviru Study mobility), članica oddelka pa je bila somentorica dvema diplomantkama iz Graza.

Ena najpomembnejših aktivnosti, v katero so bili zajeti vsi člani oddelka, je bila priprava novih študijskih programov, usklajenih z Bolonjsko deklaracijo. Izdelali smo primerjalno analizo našega študijskega programa z izbranimi programi v Evropski zvezi ter pripravili osnutek dvopredmetnega pedagoškega in enopredmetnega nepedagoškega študijskega programa geografije. Zaradi nedorečenosti vseh pogojev in kriterijev ter težavnega usklajevanja (tako v okviru PEF kot z drugimi institucijami) bo glavnina prenove študijskih programov opravljena v študijskem letu 2005/2006.

Druga pomembna aktivnost članov oddelka je bila usmerjena v preoblikovanje sedanje Pedagoške fakultete v Mariboru v več fakultet. Sodelovali smo pri pripravi elaborata za novo Filozofsko fakulteto, v katero je predvidena vključitev Oddelka za geografijo.

Intenzivno je bilo tudi strokovno delo, saj člani oddelka sodelujejo kot pisci učbenikov in kot člani različnih strokovnih organov na državni in lokalni ravni. Aktivno sodelujejo v Nacionalni komisiji za kakovost visokega šolstva pri uresničevanju bolonjskega procesa, v Predmetni komisiji za geografijo NPZ, v delovni skupini za pripravo analize izvajanja Lokalne agende 21, v mreži odličnosti za vode (na PEF je predvideno odprtje podcentra Knet) in tako naprej.

Med drugimi dejavnostmi na oddelku je treba opozoriti na stalno strokovno spopolnjevanje delavcev v vzgoji in izobraževanje, ki ga vsakoletno izvajamo za učitelje geografije na osnovnih in srednjih šolah.

V okviru didaktike geografije so študenti geografije pripravili tudi razstavo Makete in modeli kot učni pripomočki. Dva diplomanta sta za diplomsko nalogo prejela Perlahovo nagrado Univerze v Mariboru oziroma priznanje DUGS.

V letu 2004 smo prenovili našo spletno stran (www.geografija.com), na kateri so dostopni vsi podatki o študijskih programih, zaposlenih, diplomantih ..., v pripravi pa je tudi celotna predstavitev v angleškem jeziku.

Uroš Horvat

Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem v študijskem letu 2004/05

Koper, Glagoljaška ulica 8, <http://www.fhs-kp.si/>

Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije na Univerzi na Primorskem je v študijskem letu 2004/05 stopil v četrto leto aktivnega življenja, kar pomeni, da je v tem študijskem letu prvič vpisal študente v četrti letnik. S tem je nekako zaokrožil svojo ponudbo in lahko pričakuje, da bo v nasled-

njem študijskem letu pričevala diplomirati prva generacija študentov geografije na Obali. Po sklepu oddelka se bodo s tem študijskim letom pripravljala tudi poročila o delu, ki bodo predstavljena strokovni javnosti z objavo v Geografskem vestniku.

Študij geografije na UP FHŠ je prvi v Sloveniji uvedel kreditni sistem študija, sicer pa je organiziran tako, da študentje geografije v prvem letniku poslušajo skupni fakultetni program *Studium generale*, v katerem se sedaj predava le en geografski predmet (Humana geografija), v drugem in tretjem letniku pa poslušajo po štiri obvezne predmete iz stroke in angleški jezik, ob katerih izberejo po dva predmeta iz stroke iz košarice geografskih izbirnih predmetov ter po tri izbirne predmete drugih strok iz drugih študijskih programov, ki jih izvaja fakulteta. Pri izbiri študijskih načrtov so študentom v pomoč tutorji. V četrtem letniku se študentje geografije odločajo med dvema moduloma, Sredozemlje ali Kras, v okviru katerih poslušajo obvezne predmete, izbirne predmete stroke pa lahko izberejo v sosednjem modulu ali v okviru še neizbranih predmetov geografske košarice. Vsak predmet študijskega programa geografije je enotno ovrednoten s 6 kreditnimi točkami, študijski proces pa je organiziran semestrsko. V drugem in tretjem letniku morajo študentje opraviti po eno seminarsko delo, ki se vrednoti s 3 kreditnimi točkami in mora biti predstavljeno v naslednjem študijskem letu, v 4. letniku pa si študentje pridobijo 3 kreditne točke z obvezno študijsko prakso. Diplomski dela se obravnavajo in predstavljajo v diplomskem seminarju. V večini primerov morajo študentje pri obveznih ali izbirnih predmetih stroke obvezno opraviti vaje, ki se deloma izvajajo tudi kot enodnevne ali večdnevne terenske vaje. Seznam obveznih in izbirnih predmetov je na voljo na <http://www.fhs-kp.si/izvori/4-1.htm>.

Pri vpisu študentov na dodiplomski program Geografija kontaktnih prostorov, ki je zaradi skromnih prostorskih možnosti glede razpoložljivih učilnic omejen na 45 razpisanih mest, opažamo, da se povečuje število študentov, ki to število zapolnjujejo že v prvem vpisnem roku (število prijav v tem roku je bilo 18 leta 2002, 36 leta 2003 in 49 leta 2004), kar dokazuje, da se študij geografije na Univerzi na Primorskem utrjuje tako v kvantitativnem kot kvalitativnem pogledu. Pri vpisanih rednih študentih (fakulteta se je odločila, da izrednega študija ne bo izvajala, ker ne nudi zadostnih pogojev za kvalitetno organizacijo študija) se kaže, da obsega moška populacija od 30 % do 40 % vpisanih, ženska pa od 60 % do 70 %, delež študentov, ki jim je bil študij geografije na FHŠ prva želja, pa se je od leta 2002 do 2004 dvignil od 58 % na 77 %. Zadnji podatek zadeva srednješolski uspeh sprejetih študentov, ki se v povprečju giblje med 57 in 60 točk.

Kadrovska struktura sodelavcev Oddelka za geografijo UP FHŠ še ni stalna, ampak se pri posameznih nosilcih oziroma izvajalcih predmetov spreminja. V študijskem letu 2004/05 z oddelkom za geografijo sodeluje skupaj prek 20 visokošolskih učiteljev in asistentov (prvih je 17, drugih pa 8), od katerih pa so bili le trije učitelji (dr. Milan Bufon, dr. Anton Gosar in dr. Stanko Pelc) in trije asistenti (Simon Kerma, Gregor Kovačič in Matej Vranješ) matični na UP FHŠ. Ostali sodelavci so na UP FHŠ zaposleni dopolnilno, tako da večina sodelavcev kombinira redno raziskovalno delo na ZRC SAZU s pedagoškim delom na UP FHŠ. Iz Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sodelujejo z nami dr. Milan Orožen Adamič, ki je bil doslej tudi namestnik predstojnika oddelka ter na UP vodi fakultetno in univerzitetno Komisijo za kakovost, ob njem pa še dr. Marjan Ravbar, dr. Matej Gabrovec in mag. Jerneja Fridl; iz Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU sodelujejo z nami dr. Tadej Slabe, dr. Martin Knez, dr. Stanka Šebela, dr. Nadja Zupan Hajna, dr. Franci Gabrovšek, dr. Metka Petrič in dr. Tanja Pipan. Iz Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani sodeluje z nami dr. Ljubo Lah, iz Pomorske biološke postaje pa dr. Lovrenc Lipelj; Staša Mesec deluje na oddelku kot asistentka, sicer pa je zaposlena na Agenciji Republike Slovenije za regionalni razvoj, podobno kombinira asistentsko mesto na UP FHŠ z rednim delom na gimnaziji v Izoli Dejan Mužina. Žal smo morali v dveh primerih (gre za sodelavce s Filozofske fakultete UL, dr. Darka Ogrina in mag. Valentine Brečko) sodelovanje urediti na osnovi avtorskih pogodb, ker FF UL svojim delavcem ne daje dovoljenja za dopolnilno delo na UP. Na isti osnovi sodelujeta z našim oddelkom še dr. Matjaž Klemenčič iz Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani in mag. Mitja Bricelj iz Ministrstva za okolje in prostor Republike Slovenije. V prejšnjem študijskem letu sta z našim oddelkom sodelovala tudi dr. Dušan Plut in dr. Marko Krevs s Filozofske fakultete UL ter dr. Branko Pavlin iz Urada Republike Slovenije za statistiko.

Na vsak način bi se rad na tem mestu zahvalil vsem kolegicam in kolegom, ki so ob oblikovanju in razvoju Oddelka za geografijo na UP FHŠ odločilno prispevali in še prispevajo k izvajanju dodiplomskega in podiplomskega študijskega programa geografije na tej fakulteti. Mnenja sem, da smo, ne glede na posameznikov vložek glede deleža skupnega zaposlitvenega obsega, uspeli oblikovati dovolj motivirano in uigrano ekipo, ki teži k nadaljnji rasti in okrepitvi geografskega znanja na Univerzi na Primorskem.

V pogledu študijskih uspehov velja zabeležiti najprej podatke, da se je v študijskem letu 2003/04 delež prehodnosti med letniki na študijskem programu geografije gibal med 78 % in 92 %. Povprečni uspeh je bil v tem letu 7,6 v prvem letniku, 7,5 v drugem letniku in 7,7 v tretjem letniku (na osnovi obveznih predmetov), medtem ko je bil srednji uspeh na osnovi izbirnih geografskih predmetov 8,3. Učitelje so študenti v študijskem letu 2003/04 dokaj dobro ocenili: skupna povprečna ocena je bila 4,29, kar se povsem ujema s srednjo oceno za UP FHŠ, pri čemer so visokošolski učitelji dosegli srednjo oceno 4,22, asistenti pa srednjo oceno 4,36. Skupaj je bilo na dodiplomskem študijskem programu Geografije kontaktnih prostorov v študijskem letu 2004/05 (v štirih letnikih) vpisanih 130 študentov na rednem študiju, na istoimenskem podiplomskem študijskem programu pa je bilo skupaj vpisanih 9 študentov.

V pogledu mednarodnega sodelovanja in raziskovalnega dela je bil Oddelek za geografijo UP FHŠ v letu 2004 organizator ali soorganizator kar treh odmevnih mednarodnih konferenc: Gore brez meja, ki se je od 3. do 5. maja 2004 odvijala v Trbižu, Beljaku in Kranjski Gori (soorganizatorji: UP, Univerza v Trstu in Univerza v Celovcu), *Globalized Europe*, ki jo je pod pokroviteljstvom IGU Komisije za politično geografijo priredil Oddelek za geografijo FHŠ UP v Kopru od 2. do 5. junija 2004, *Remapping the Southern Tier of Post-Socialist States* v soorganizaciji ameriške *National Science Foundation* in združenja ameriških geografov AAG (ta konferenca je potekala v Portorožu od 9. do 11. junija 2004). Obe zadnji konferenci je organiziral dr. Anton Gosar. Oddelek za geografijo UP FHŠ je bil nadalje odgovoren za organizacijo tematskega sklopa *Ecology and geography of maritime traffic in closed seas – the case of the Adriatic* na mednarodni konferenci v organizaciji Luke Koper ter soorganizaciji Univerze na Primorskem *Port Management and Logistics*, ki je potekala v Portorožu od 25. do 27. oktobra 2004.

V okviru drugih domačih znanstvenih sestankov z mednarodno udeležbo so bili člani oddelka z uvodnim predavanjem na temo *The Adriatic-Ionian region between diversity and integration perspectives* ter drugimi posegi aktivni na posvetu *Education and Inter-University Cooperation*, v okviru slovenskega predsedstva Jadransko-jonske pobude, ki je potekalo v Portorožu od 29. do 30. marca 2004; z vabljenim predavanjem na temo *Euroregions and cross-border cooperation in Europe* na mednarodni študentski sociološki konferenci *Regions and regionalism in the EU* v organizaciji društva Modri jezdec na FDV UL (Piran, 19. 11. 2004) ter z uvodnim referatom na temo *Proučevanje manjšin danes – raziskovalni pristopi in problemi v luči politične geografije* na znanstvenem posvetu *Raziskovanje manjšinske problematike danes*, ki jo je ob tridesetletnici organiziral Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu (20. 11. 2004). Sodelavci oddelka so na domačih znanstvenih posvetih sodelovali še na Dnevih Turistice v Portorožu (18.–19. 3. 2004) ter na 19. zborovanju slovenskih geografov v Velenju (21.–23. 10. 2004). Sicer pa so člani oddelka z referati nastopali še na naslednjih mednarodnih posvetih: na kongresu AAG v Philadelphiji (ZDA, 15.–19. 3. 2004), na generalni skupščini EGU v Nici (Francija, 25.–30. 4. 2004), na mednarodni konferenci Eurogeo na Bledu (7.–9. 5. 2004), na mednarodni konferenci *Groundwater vulnerability assessment and mapping* v Sosnowiecu (Poljska, 15.–18. 6. 2004), na konferenci *National Conference on Karst Problems of Iran* v Lorestanu (Iran, 29. 7.–7. 8. 2004), na kongresu mednarodne geografske zveze IGU v Glasgowu (Škotska, 16.–20. 8. 2004) ter na predkonferenci Komisije za politično geografijo v Durhamu (Združeno kraljestvo, 11.–15. 8. 2004), na mednarodnem posvetu *Regionalmanagement und Wirtschaftsfoerderung v Göttingenu* (Nemčija, 7. 9. 2004), na mednarodnem kongresu *The Role of Borderlands in United Europe* v soorganizaciji Univerze v Lodzu in Šlezjskega inštituta v Opolah, (Wigry, Poljska, Vištis, Litva, 15.–17. 9. 2004), na 1. kongresu geografov Bosne in Hercegovine v organizaciji Oddelka za geografijo Univerze v Sarajevu (Bosna in Hercegovina, 22.–24. 9. 2004), na mednarodnem posvetu *Primorska od kapitulacije Italije 1943 do Londonskega memoranduma leta 1954* v Kopru (4.–5. 10. 2004) ter na posvetu *Die Entwicklung des Tourismus in Slovenien nach dem Zerfall des Vielvoelkerstaates Jugoslawien* v Münstru (Nemčija, 25.–28. 11. 2004).

Člani oddelka so se udeležili strokovnega obiska na sedežu NATO in SHAPE v Bruslju oziroma Mon-su (Belgija) v okviru vabljenе skupine slovenskih akademikov (26.–27. 2. 2004), organizirali vabljenо predavanje dr. Safeta Nurkovića iz Univerze v Sarajevu na temo *Regionalna struktura i političko teritorialna organizacija BiH* na Oddelku za geografijo FHŠ UP (22. 3. 2004), organizirali strokovni obisk mednarodne projektne skupine Socrates IP na temo *Developmental potentials of upland areas in Western Slovenia* na Tržaškem Krasu (5. 4. 2004), organizirali in vodili strokovno ekskurzijo študentov FHŠ v Dublinu (Irska, 20.–22. 4. 2004), sodelovali na konferenci *The Europe of Knowledge 2020* (Liege, Belgija, 25.–28. 4. 2004), organizirali vabljenо predavanje dr. Martina Glassnerja iz ZDA na temo *Politična geografija morij ter Sodobni vidiki politične geografije* na Oddelku za geografijo FHŠ UP (22.–25. 10. 2004), sodelovali na 8. mednarodnem seminarju *University networks, education and research in Central and South Eastern European countries* v Trstu (Italija, 12.–13. 11. 2004), organizirali obisk dr. Muriza Spahića in asistenta Ranka Mirića iz Oddelka za geografijo Univerze v Sarajevu v Sloveniji (Ljubljana in Koper, 15.–19. 11. 2004), soorganizirali in sodelovali na Strateški konferenci Univerze na Primorskem UP med tradicijo visokega šolstva in prenovo (Koper, 24. 11. 2004).

Izmenjave študentov in profesorjev potekajo v okviru programa Socrates-Erasmus z Univerzo v Heidelbergu, Univerzo v Gradcu, Univerzo v Bielsko-Biali (Poljska), Univerzo v Antwerpnu, Univerzo v Bruslju, Univerzo v Trstu, Univerzo v Sorboni, Univerzo v Groningenu, Univerzo v Oradei (Romunija) in Univerzo v Celovcu.

Dr. Milan Bufon in dr. Anton Gosar sta bila gostujoča profesorja na *University of Muncie* (Indiana, ZDA) v prvi polovici marca 2004 s predavanji na temo evropskih študijev in turizma. V zimskem semestru študijskega leta 2004/05 je bil dr. Milan Bufon tudi gostujoči profesor na Fakulteti za politične vede Univerze v Trstu (Italija), kjer je predaval predmet *Osnove politične geografije* v obsegu 30 ur.

Člani oddelka so bili v letu 2004 mentorji pri enem zaključenem doktoratu, 7 zaključenih magistrskih in večjemu številu diplomskih del na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, v manjši meri pa tudi na Fakulteti za politične vede Univerze v Trstu. Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je bil dr. Anton Gosar tudi predavatelj na podiplomskem programu Ameriške študije ter na usmeritvenem dodiplomskem modulu *Geografija turizma*.

Člani oddelka so bili leta 2004 strokovno dejavni v različnih komisijah, delovnih telesih, uredniških odborih in podobno.

V študijskem letu 2004/05 je oddelek začel izvajati modul *Jean Monnet* na temo evropskih integracij, ki ga financira Evropska zveza. V okviru tega modula je predvidenih več aktivnosti, zlasti na področju gostovanj zunanjih predavateljev in diskutantov, začeli pa smo tudi nabavljati dodatno strokovno literaturo. Posebno dokumentacijsko-informativno bazo pripravlja oddelek tudi na področju študijev Jugovzhodne Evrope s posebnim poudarkom na območju nekdanje Jugoslavije.

Na Univerzi na Primorskem so se leta 2004 na geografskem področju izvajale naslednje raziskovalne naloge:

- raziskovalni program *Območja kulturnega stika v integracijskih procesih* (vodja: dr. Milan Bufon),
- temeljni projekt *Jugovzhodna Evropa in Republika Slovenija v luči aktualnih evropskih teritorialnih procesov* (vodja: dr. Milan Bufon),
- ciljni raziskovalni projekt *Socialno integracijska vloga šole v območjih kulturnega stika in družbenega povezovanja na primeru slovensko-italijanske meje* (vodja: dr. Milan Bufon),
- mednarodni bilateralni projekt z ZDA *Geopolitični vidiki širitve EU in zveze NATO na območje nekdanje Vzhodne Evrope* (vodja: dr. Milan Bufon),
- mednarodni bilateralni projekt z Bosno in Hercegovino *Perspektive ekonomskih migracij med BiH in Slovenijo v luči evropskih integracijskih procesov* (vodja: dr. Milan Bufon),
- mednarodni bilateralni projekt z Rusijo *Geopolitični vidik širitve EU in NATO na območju nekdanje Vzhodne Evrope* (vodja: dr. Anton Gosar),
- mednarodni bilateralni projekt z ZDA *Turistično gospodarstvo tranzicijskih držav Srednje Evrope v času EU širitve* (vodja: dr. Anton Gosar),

Dr. Anton Gosar je leta 2004 sodeloval še pri mednarodnem raziskovalnem projektu *An analysis of undeclared work*, v okviru katerega je preučeval problematiko sive ekonomije v Sloveniji. Poročilo o raziskovalnem delu so objavili v Malmoeju in Bruslju.

Dr. Milan Bufon je za svoje raziskovalno delo 25. 5. 2004 prejel nagrado UP Znanstveno-raziskovalnega središča Glasnik znanosti, v okviru istega središča pa je leta 2004 začel delati tudi Miha Staut, prvi mladi raziskovalec na področju geografije.

Milan Bufon

Novi doktorji znanosti in magistri znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Igor Jurinčič:

Zmogljivost Koprskega primorja za turizem

Carrying capacity assessment of the Koprsko primorje for tourism

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 232 strani

Mentor: dr. Anton Gosar

Zagovor: 10. 6. 2005

Avtorjev naslov: Zgornje Škofije 105a, 6281 Škofije, Slovenija

E-pošta: igor.jurincic@guest.arnes.si

Izvleček: Metoda analize nosilne zmogljivosti se je izkazala kot ustrezen pripomoček za preprečevanje prenasičenosti turistične destinacije in za uresničevanje strategije trajnostnega razvoja turizma v Koprskem primorju. Ugotovili smo tudi, da trajnostni razvoj turizma uveljavlja različno intenzivnost turističnega razvoja znotraj regije. Cilj trajnostnega razvoja turizma je dolgoročno optimalno izkoristiti razpoložljive turistične resurse, vendar brez negativnih vplivov na naravno, socialno in ekonomsko okolje.

V primeru Koprskega primorja gre namreč za turistično obmorsko destinacijo sredozemskega tipa, ki v glavnih turističnih centrih na višku poletne sezone že kaže znake prenasičenosti in s tem negativno vpliva na okolje ter na kakovost turističnih proizvodov. Obdelali smo štiri možne scenarije turističnega razvoja: nadaljevanje dosedanjega razvoja, ekološki, intenzivni in trajnostni razvoj turizma. Z analizo predvidenih pozitivnih in negativnih vplivov posameznega scenarija se je kot najprimernejši izkazal scenarij trajnostnega razvoja turizma.

Z analizo 17 ključnih posameznih indikatorjev nosilne zmogljivosti regije za scenarij trajnostnega razvoja turizma smo ugotovili, da je pri 5 (29%) presežen prag nosilne zmogljivosti, pri 8 (47%) nosilna zmogljivost ni trajnostna in pri 4 (24%) nosilna zmogljivost ni presežena.

Glavni omejitveni dejavniki, ki jih je potrebno upoštevati pri trajnostnem razvoju turizma, so odvajanje in čiščenje odpadnih voda, pomanjkanje parkirnih mest, cestni in železniški promet, kakovost morske vode, količina pitne vode, zbiranje in ravnanje z odpadki ter nenazadnje nezadovoljstvo prebivalcev in turistov. Brez vlaganj v splošno infrastrukturo, ni smiselno povečanje nastanitvenih kapacitet. Predlagali smo tudi ukrepe za povečanje nosilne zmogljivosti.

Zelo pomemben je tudi učinek, ki ga ima sam proces izdelave analize nosilne zmogljivosti na lokalno prebivalstvo, turistično gospodarstvo in lokalno upravo. Z njihovim aktivnim vključevanjem ima ta proces istočasno tudi funkcijo izobraževanja in ozaveščanja o pomembnosti trajnostnega razvoja.

Ključne besede: nosilna zmogljivost, trajnostni turizem, indikatorji, turistična destinacija, turistični resursi, razvojni scenariji, regionalno planiranje, vrednotenje, geografski informacijski sistemi.

Damir Josipovič:

Demogeografski učinki imigracije v Sloveniji po 2. svetovni vojni (v perspektivi dejavnikov migracij in sprememb rodnostnega obnašanja)
Demo-geographical impacts of immigration in Slovenia after the World War II (in the perspective of migration factors and changes in fertility behaviour)

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 268 strani

Mentor: dr. Marko Krevs

Zagovor: 11. 7. 2005

Avtorjev naslov: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana, Slovenija

E-pošta: damir.josipovic@zrc-sazu.si

Izvleček: Raziskava obravnava demogeografske učinke imigracije v Sloveniji v obdobju po 2. svetovni vojni zlasti z vidika dejavnikov migracij in sprememb v rodnostnem obnašanju. Namen raziskave je zapolniti vrzeli na področju poznavanja sprememb rodnostnega obnašanja prebivalstva Slovenije v odvisnosti od priseljevanja in vzrokov, ki so migracije v Slovenijo sprožili. S tem želimo prispevati k oblikovanju demografske in drugih politik ter nenazadnje k preseganju stereotipov in preprečevanju družbenih konfliktov.

Osredotočili smo se na priselitve iz območja nekdanje SFRJ, ki so bile najštevilčnejše in še danes predstavljajo prevladujoči del priselitev v Slovenijo. Izpostavili smo geografske in tudi druge vidike migracij v Slovenijo, ki so pomembni za bolj celostno razumevanje pojava migracij. Zanimali so nas dejavniki, ki so sprožili, spodbujali in oblikovali migracijske tokove.

Na zastavljeno vprašanje smo skušali odgovoriti med drugim tudi z aplikacijo demogeografske analize in z izvedbo terenske ankete. Na ta način smo želeli spoznati več o prostorski organiziranosti različnih priseljenjskih skupin in njihovem vplivu na preobrazbo pokrajine.

Časovni okvir preučevanja predstavlja obdobje po 2. svetovni vojni. Teoretski okvir pa je predstavljalo obdobje konca demografske prehoda in začetka druge demografske tranzicije v Sloveniji. Zato je analitski poudarek na novejšem razvoju rodnosti in migracij v Sloveniji.

Delo je razdeljeno v osem vsebinskih sklopov. V teoretskem delu smo izpostavili temeljna teoretska izhodišča dela. Poudarek je bil na novejši teoriji s področja rodnosti in migracij. Izpostavljen je bil geografski vidik proučevanja dejavnikov rodnosti in migracij ter nekatere interdisciplinarne povezave pri proučevanju rodnostnega in migracijskega obnašanja.

V metodološkem delu so predstavljene glavne metode dela in izbrani demografski kazalniki. Predstavljeni so tudi nekateri novi demografski kazalniki, ki smo jih izdelali zaradi omejitev pri pridobivanju podrobnejših statističnih podatkov. Izpostavljeno je tudi terensko delo, ki smo ga izvedli v obliki anketiranja. Ciljno populacijo so predstavljali v Slovenijo priseljeni prebivalci s krajem rojstva na območju nekdanje SFRJ.

Analitsko-empirični del je sestavljen iz analize uradnih statističnih podatkov in analize anketnih podatkov. Anketiranje na terenu je bilo usmerjeno v pridobivanje dodatnih podatkov, ki jih uradna statistika ne beleži.

V zaključku so povzeta glavna spoznanja. Pri oblikovanju rodnostnega in migracijskega obnašanja ima poleg ostalih dejavnikov pomembno vlogo tudi geografski prostor, ki se pod vplivom sprememb v rodnostnem in migracijskem obnašanju tudi sam intenzivno spreminja. Priseljevanje iz drugih republik nekdanje SFRJ v Slovenijo ni bilo zgolj ekonomsko pogojeno, pač pa so pri tem sodelovali številni dejavniki, med katerimi pomembno vlogo zavzemajo politično-geografski.

Ključne besede: demogeografija, geografija prebivalstva, demografija, rodnost, rodnostno obnašanje, dejavniki rodnosti, migracije, dejavniki migracij, priseljevanje, Slovenija.

Borut Peršolja:

Metodologija naravnogeografske regionalizacije alpskega sveta v Sloveniji
Methodology of natural-geographic regionalization of the Alpine macro-region in Slovenia

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2004, 74 strani

Mentor: dr. Darko Ogrin

Zagovor: 23. 12. 2004

Avtorjev naslov: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana, Slovenija

E-pošta: borut.persolja@zrc-sazu.si

Izvleček: Magistrsko delo je pregledna znanstvena študija dosedanjih tipoloških, krajevnih in pokrajinskih raziskovanj alpskega sveta v Sloveniji. Z uporabo primerjalne metode in študijem pisnih in zemljevidnih virov, s posebnim poudarkom na analizi metodoloških pristopov, smo prišli do poskusa vrednotenja dosedanjih raziskovalnih dosežkov. Raziskava prinaša razmislek o osnovnih izhodiščih regionalnih študij, saj so številni avtorji z obstoječimi izsledki nezadovoljni, češ, da jim manjka jasnost cilja in korektna znanstvena metodologija. Z navedbo dosedanjih rezultatov opredeljujemo povezanost posameznih pokrajinskih sestavin in celovitost obravnave pokrajine v prostoru in tudi v času. Obsežen del raziskave namenjamo obravnavi postopkov analize, sinteze in členitve (alpske) pokrajine in pomenu meje in njenem pojmovanju v kontekstu regionalne geografije. Magistrsko delo bi lahko opisali kot priročnik in vodnik skozi dileme in pasti regionalno geografskih raziskav, s posebnim poudarkom na uporabi v alpski pokrajini.

Gljučne besede: regionalizacija, metodologija, alpski svet, pokrajina, regionalna geografija, Slovenija

Vanja Šendlinger:

Pokrajinskoekološka presoja Krajinkega parka Goričko in predvidenega Regijskega parka Mura

Landscape ecological assessment of the Landscape park Goričko and the proposed Regional park Mura

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 204 strani

Mentor: dr. Metka Špes

Zagovor: 20. 6. 2005

Avtorjev naslov: Finžgarjeva ulica 12, 9252 Radenci, Slovenija

E-pošta: slucka@email.si

Izvleček: Glavni namen magistrskega dela je podrobneje osvetliti področje zavarovanih območij s poudarkom na problematiki prekrivanja različnih interesov (predvsem varovanja naravnih in kulturnih vrednot ter interesov lokalnega prebivalstva po gospodarskem razvoju), ki zahtevajo rabo istega prostora. Podan je pregled zavarovanih območij na globalni ravni (v Evropski uniji ter znotraj nje izbrani Nizozemski in Sloveniji) ter na regionalni ravni. Na regionalni ravni smo pod drobnogled vzeli dve študijski območji v Prekmurju, in sicer Krajinski park Goričko in predvideni Regijski park Mura. Njuno preučevanje temelji na dveh različnih metodoloških pristopih, ki izhajata iz specifičnih pokrajinskoekoloških razmer obeh študijskih območij. Za obe območji smo izdelali celovito pokrajinskoekološko presojo, ki vključuje analizo obstoječega stanja, presojo ustreznosti kriterijem zavarovanja ter predlog sonaravnega razvoja, ki upošteva tako okoljsko kot tudi gospodarsko in socialno komponento. Za predvideni Regijski park Mura smo na podlagi predhodne pokrajinskoekološke členitve predlagali oblikovanje dveh varstvenih območij, in sicer območja s strožjim varstvenim režimom in območja z milejšim var-

stvenim režimom. V primeru Krajinskega parka Goričko pa menimo, da je v nasprotju s coniranjem primernejša metoda varovanje pglavitnih vrednot njihovo ustrezno vključevanje v mrežno-mozaični model urejanja prostora. V zaključku smo na podlagi pokrajinskoekološke presoje tudi potrdili oziroma delno potrdili vse tri predhodno zastavljene hipoteze.

Ključne besede: pokrajinska ekologija, zavarovana območja, renaturalizacija, Krajinski park Goričko, Regijski park Mura

Jernej Klemen:

Posebni poleti v množičnem turizmu s poudarkom na slovenskem emitivnem turizmu

The role of charter flights in mass tourism with a special attention on the Slovenian outgoing tourism

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 203 strani

Mentor: dr. Anton Gosar

Zagovor: 23. 6. 2005

Avtorjev naslov: Bognarjeva pot 72, 1000 Ljubljana

E-pošta: jernej.klemen@siol.net, jernej.klemen1@guest.arnes.si

Izvleček: Turizem je ena izmed najbolj prodornih gospodarskih panog na prelomu 2. in 3. tisočletja. Priznavajo mu različne ekonomske funkcije, predvsem v smislu razvoja manj razvitih regij, na drugi strani pa predvsem v ekološkem in socialno kulturnem smislu povzročajo negativne učinke. Hkrati je turizem eden izmed najbolj izrazitih dejavnikov preobrazbe prostora. Množični letalski čarterski turizem pri tem ni izjema, s to razliko, da so njegove prostorske in socialno ekonomske značilnosti povezane z drugo dinamično gospodarsko panogo: letalskim prometom.

V magistrski nalogi sem skušal prikazati splošen okvir razvoja turizma v Sredozemlju ter časovno in prostorsko pojasniti pojav množičnega turizma s čarterskimi poletmi ter glavne dejavnike njegovega razvoja. Opozoril sem na razliko med prometnim omrežjem čarterskih in rednih poletov. Prikazal sem pojav in razvoj tovrstnega turizma iz Slovenije kot emitivne države, s pomočjo anketne raziskave pa tudi glavne značilnosti teh turističnih tokov in turistov. S študijo primera hrvaškega turističnega središča Cavtata sem poskušal opredeliti in s kartiranjem prikazati v prvi vrsti prostorske učinke množičnega turizma s čarterskimi poletmi.

Čeprav so v naslovu »čarterski« poleti zaradi pravilne uporabe slovenskega jezika opredeljeni kot »posebni« poleti, v nalogi uporabljam prvi termin zaradi splošne razširjenosti, tako med strokovnjaki kot uporabniki.

Ključne besede: emitivni turizem, čarterski poleti, prostorski učinki turizma, ekonomski učinki turizma, socialni in kulturni učinki turizma, anketna raziskava, slovenski emitivni turizem

Milena Petauer:

Preučevanje prsti kot pokrajnotvornega dejavnika v Celjski kotlini
Examining soil as a landscape forming factor in the Celje basin

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 183 strani

Mentor: dr. Franc Lovrenčak

Zagovor: 8. 7. 2005

Avtorjev naslov: Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Oddelek za geografijo, Koroška cesta 160, 2000 Maribor, Slovenija

E-pošta: milena.petauer@uni-mb.si

Izvleček: Magistrsko delo obravnava prst kot pokrajnotvorni dejavnik, ki je v sami pokrajini manj opazna, vendar nič manj pomembna kot ostali dejavniki. Na primeru Celjske kotline smo z analizo pedološke karte in terenskim preučevanjem prsti ugotovili, da so se pod vplivom pedogenetskih dejavnikov in procesov razvile avtomorfne in hidromorfne prsti. Z laboratorijskim preučevanjem lastnosti prsti smo natančneje predstavili 15 tipov prsti, ki se pojavljajo v Celjski kotlini.

Namen magistrskega dela pa ni bilo zgolj preučevati lastnosti prsti v Celjski kotlini, ampak pregledati in analizirati obstoječo vertikalno pedogeografskega izobraževanja na področju šolske geografije, kajti pedogeografske vsebine spadajo med zahtevnejše učne vsebine. Analizirali smo učne načrte glede pedogeografskih vsebin v devetletni osnovni šoli in za splošni gimnazijski program. Ugotovitve smo dopolnili še z analizo učbenikov in delovnih zvezkov, ki se uporabljajo pri poučevanju geografije.

Z analizo ankete s stališča učiteljev geografije z vidika pedogeografskih vsebin smo ugotovili, da večina anketiranih učiteljev uporablja tradicionalni, frontalni pouk z razlago in razgovorom. Premalo pa so vključene aktivne oblike in metode dela. Na osnovi ugotovitev smo predlagali dopolnitev učnega načrta za področje prsti, tako da bi poskušali doseči boljšo vertikalno, kakor tudi horizontalno povezanost imenovanih vsebin.

Gljučne besede: prst, pedogenetski dejavnik, pedogeografske vsebine, učni načrt, vzgojno-izobraževalni cilj, Celjska kotlina.

Igor Mally:

Med geopolitično re-orientacijo in mednarodno integracijo – izbrani vidiki širjenja Evropske unije v Srednji Evropi

Between geopolitical re-orientation and international integration – selected issues of the enlargement of the European Union in Central Europe

Magistrsko delo: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2005, 156 strani

Mentor: dr. Milan Bufon

Zagovor: 19. 10. 2005

Avtorjev naslov: Služba Vlade Republike Slovenije za evropske zadeve, Šubičeva ulica 11, 1000 Ljubljana, Slovenija; *E-pošta:* igor.mally@gov.si

Izvleček: Konec osemdesetih let 20. stoletja je koncept Srednje Evrope zopet prišel v ospredje mednarodnopolitičnih razprav. Padec blokavske delitve je namreč vodil v geopolitično re-orientacijo držav Vzhodne Srednje Evrope z vzhoda na zahod. Po obdobju intenzivne gospodarske, politične in družbene tranzicije držav tega območja je bila re-orientacija dejansko zaključena z integracijo oziroma vstopom Poljske, Češke, Slovaške, Madžarske in Slovenije v Evropsko unijo in zvezo NATO.

Namen magistrskega dela je po enoletnem članstvu novih srednjeevropskih držav članic v Evropski uniji narediti prerez stanja in ugotoviti, v kolikšni meri se je Vzhodna Srednja Evropa, kot prostor nenehnega »zgodovinskega prepaha«, v času od padca Berlinskega zidu končno uspela notranje integrirati. V ta namen je bila izdelana kratka analiza geopolitičnih, gospodarskih, socialnih in upravno-teritorialnih sprememb v obravnavanem območju, tako na nacionalni kot na subnacionalni ravni.

Na osnovi teze, da je integracija obravnavanega prostora najbolj vidna prav v obmejnih območjih omenjenih držav, ki so bila desetletja obremenjena z nepropustnimi državnimi mejami mlajšega nastanka, je empirični del magistrske naloge osredotočen zlasti v krepitev čezmejnega sodelovanja v Vzhodni Srednji Evropi. V slednji je namreč v devetdesetih letih prejšnjega stoletja opazna občutna porast institucionaliziranih oblik čezmejnega sodelovanja, tako imenovanih evroregij. Avtor je v ta namen izdelal pregled obstoječih evroregij tega dela Evrope, njihovo tipizacijo ter kratko analizo intenzivnosti njihovega sodelovanja s politično-geografskega, ekonomskega, socialnega in upravno-teritorialnega vidika.

Gljučne besede: Srednja Evropa, Vzhodna Srednja Evropa, politična geografija, čezmejno sodelovanje, evroregije, regionalizem

Janja Turk